

CONSIDERAȚIUNI GENERALE PRIVIND PERSONALITATEA VICTIMELOR INFRAȚIUNII DE PROVOCARE ILEGALĂ A AVORTULUI

Alexandru CICALA,

Doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

REZUMAT

În acest articol sunt analizate tipurile și trăsăturile principale ale personalității victimelor infracțiunii de provocare ilegală a avortului. Importanța cercetării rezultă din faptul că, în cazul infracțiunii de provocare ilegală a avortului, victima are un rol deosebit și activ în declanșarea acestui tip de infracțiune și instigator conștient al infracțiunii, manifestat prin inițiativa de întrerupere a cursului sarcinii, fiind într-un fel catalizatorul mecanismului actului infracțional.

Cuvinte-cheie: personalitatea victimei, avort criminal, provocare ilegală a avortului, victime active, instigator conștient, victimă specială etc.

GENERAL CONSIDERATIONS REGARDING THE VICTIM'S PERSONALITY OF THE OFFENSE OF ILLEGAL ABORTION

SUMMARY

In this article are analyzed the main types and features of the victim's personality of the offense of offending an abortion. The importance of research results from the fact that in the case of an offense of illegal abortion the victim has a special and active role in triggering this type of offense and conscientious instigator of the offense manifested through the initiation of the interruption of the pregnancy and in some way the mechanism of the mechanism criminal offense.

Keywords: victim's personality, criminal abortion, illegal abortion challenge, active victims, conscious instigator, special victim, etc.

Introducere. Personalitatea reprezintă un sistem de dispoziții sau trăsături persistente și organizate care determină ființa umană să reacționeze în maniere specifice față de ambiant. În același timp, personalitatea este un activist al dezvoltării sociale, un individ conștient, care ocupă o anumită situație în societate și îndeplinește un anumit rol social. Prin urmare, personalitatea reprezintă un sistem biopsihosociocultural.

În noțiunea de „om” se include o unitate indispensabilă de părți ale creaturii sale, sociale și biologice. Pe când în noțiunea de „personalitate” sunt fixate numai semnele specifice sociale. Personalitatea – este fața socială a omului, ceea ce el a devenit în procesul dezvoltării sociale, formarea și activitatea sa în societate. În cazul utilizării noțiunii de „personalitate a infractorului” sau „personalitate a victimei” trebuie de luat în considerație anume caracteristicile sociale ale omului.

Nu există infracțiune fără victimă și infractor. Infracțiunea, ca act

de conduită ilicit interzis de legea penală, implică în mod obligatoriu doi actori, pe de o parte, infractorul, adică cel care comite răul și, pe de altă parte, victima, adică persoană sau grupul de persoane care suportă răul pe care îl produce făptuitorul.

Criminologia încearcă să releve trăsăturile psiho-sociale și particularitățile de comportament, care supun persoana unui risc sporit de a deveni victimă a unei crime, în ideea de a preveni săvârșirea unor crime și a proteja eventualele victime, modificând aceste proprietăți [1, p.99].

Noțiunea de victimă cunoaște o abordare multiaspectuală în literatura de specialitate. Fără a ne referi la aspecte de concept, ne solidarizăm cu opinia autorului G. Gladchii, potrivit căruia important pentru subiectul vizat nu este atât valoarea semantică a cuvântului „victmă”, cât conținutul social al acestei noțiuni, rolul și locul victimei în sistemul relațiilor sociale; numai o ființă dezvoltată, înzestra-

tă cu rațiune, sentimente, emoții este în stare a percepe ca personal nu numai prejudiciul cauzat deja, dar și cel posibil, de a-i da o apreciere cuvenită daunei și, în funcție de aceasta, de a-și schimba comportamentul [2, p.51].

Rezultate și discuții În cazul infracțiunii de provocare ilegală a avortului victima are un rol deosebit în declanșarea actului infracțional, fiind într-un fel catalizatorul mecanismului actului infracțional. Înainte de a trece la caracterizarea trăsăturilor aferente victimei avorturilor criminale vom aborda anumite criterii de clasificare a victimelor infracțiunii în funcție de gradul de vinovăție a acestora și de gradul de implicare în derularea actului infracțional.

În funcție de rolul pe care îl au în mecanismul infracțiunii, autorul rus D. Rivman propune următoarea clasificare a victimelor:

1) victime agresive, comportamentul cărora se manifestă prin atac asupra victimizatorului sau asupra altor persoane (violatorii agresivi)

sau prin alte forme ale agresiunii: insultă, calomnie, bațjocură etc.;

2) victime active, comportamentul cărora nu se manifestă prin atac sau imbold sub forma contactului de conflict, dar cauzarea de prejudiciu acestora se realizează prin contribuția activă a viitoarelor victime: instigatori conștienți, imprudenți, persoane care primesc pagube intenționat și din imprudență;

3) victime cu inițiativă, comportamentul cărora este pozitiv, dar care poate fi periculos pentru ele înseși; persoane cu inițiativă după funcția deținută (exercitată), după statutul social, situația în care se află;

4) victime pasive, care nu opun rezistență agresorului din diferite motive: obiectiv nu sunt capabile de a se opune (permanent sau temporar), obiectiv sunt capabile de a opune rezistență;

5) victime necritice, pentru care este caracteristic imprudența, impreviziunea, incapacitatea de a aprecia adecvat situația de viață: persoane care au, de regulă, nivelul redus de studii, vârstă minoră, vârstă înaintată, persoane bolnave, inclusiv psihic bolnave, fără a se caracteriza prin particularități concurate evidente;

6) victime neutre, comportamentul cărora n-a provocat acțiuni criminale și nici n-a contribuit la derularea lor, în măsura în care aceasta ar fi deprins victima [3, p.176].

Autorul rus S. Lobov evidențiază anumite particularități ce caracterizează personalitatea victimelor avorturilor criminale. Tipul victimelor este activ (insigator conștient). Vârsta între 18-40 ani (cele mai multe până la 30 ani), cu studii primare și nivelul cultural scăzut, sunt necăsătorite sau divorțate, denotă un comportament imoral, fapt pentru care acceptă ușor relațiile intime ocazionale. Duc o lipsă vădită de educația medicală și acceptă cu ușurință posibilitatea

de a provoca întreruperea cursului sarcinii în afara instituțiilor spitalicești. Din această cauză nu cunosc sau nu conștientizează posibilitatea survenirii consecințelor grave pentru sănătate, în caz de întrerupere a sarcinii în condiții de ilegalitate. Sunt lipsite totalmente de simțul autocritic. Sunt consumatoare de băuturi alcoolice. Lipsa educației medicale duce la decizia alegerii unei căi ilegale de avortare. Motivele de avortare sunt: nedorința de a avea copii, frica de a face publică sarcina etc [4, p.125].

O varietate a acestui tip sunt femeile care posedă aceleași trăsături de personalitate, doar că se caracterizează printr-un nivel educativ și cultural mai înalt. Sunt mai informate în ceea ce privește domeniul medicinei, fapt pentru care pot înțelege eventualele urmări și complicații ce pot surveni în rezultatul avortului criminal, însă speră la un rezultat pozitiv. Sunt gata de a risca, ignorând, riscurile recurgerii la un avort criminal [4, p.147].

Un alt tip de victime active ale avorturilor criminale este particularizat de autoarea V. Râbaliskaia (instigator conștient). Au vârsta de 18-40 ani, prevalează studiile medii incomplete, primare, nivelul cultural mediu, căsătorite, deseori au copii, se caracterizează relativ pozitiv din punct de vedere al moralității. Din punct de vedere psihic sunt dezechilibrate, percep greu dificultățile materiale sau cele casnice, frecvent intră în certuri cu soții, este prezent riscul abandonării de către soț a familiei. Se caracterizează printr-un analfabetism sporit ridicat, despre posibilitatea întreruperii sarcinii în condiții spitalicești nici nu se gândesc. Sunt lipsite de simțul criticii, nu conștientizează urmările care pot surveni în urma întreruperii sarcinii prin metode avortive ilegale. În căutarea posibilităților de a face un avort ilegal dau dovadă de inițiativă și insistență. Nivelul conștiinței juridice este scăzut, astfel că despre posibilita-

tea survenirii răspunderea penală a celui care provoacă avortul nu se gândesc. Atitudinea față de băuturile alcoolice, de regulă, este negativă. Motivele care prevalează în luarea deciziei sunt: nedorința de a avea copil, condițiile casnice dificile, insistența soțului etc [5, p.132].

În afară de aceste tipuri principale, există și tipuri mixte. De exemplu, din această categorie fac parte femeile care au o relație neoficială, dar stabilă din punct de vedere moral, sunt destul de reținute, însă se pomenesc într-o situație de imposibilitate de a oficializa relația și astfel, nașterea copilului le va îngreuna viața pe viitor și, respectiv, nu vor face față problemelor financiare care pot surveni pentru întreținerea unui copil. De asemenea, aceste femei resimt și frica acțiunilor de blamare din partea societății. Din acest tip face parte și femeia de la care a plecat soțul (concubinul), abandonând-o în termen de sarcină avansat care conform actelor normative și legislative este interzis de a întrerupe.

Comun însă pentru toate categoriile și subcategoriile este calificativul de **victime active**, care în același timp sunt instigatoare conștiente la comiterea actului infracțional din dorința de a se izbăvi de sarcina nedorită. Prin urmare, atitudinea activă în declanșarea actului infracțional și instigarea conștientă este un liant important care unește aceste tipuri de victime.

Pe acest segment de gândire se înscrie și opinia autorului rus G. Ceceli, potrivit căruia comportarea victimei are o influență determinantă asupra vinovăției persoanei care realizează manopere avortive ilegale [6, p.24-25].

Rolul activ și conștient al victimei este scos în evidență și de către autorul D. Rivman [3, p.176].

În lumina celor sus menționate, putem constata că în cadrul infracțiunii de provocare ilegală a avortului (art. 159 C.pen. al R. Moldova), victima este una specială, având un

rol determinant în mecanismul de declanșare a actului infracțional.

În acest context putem conchide că victima avortului ilegal se caracterizează prin următoarele trăsături definitorii:

- poate fi doar o femeie însărcinată;

- își acordă consimțământul ca în privința ei să fie comisă infracțiunea sub forma întreruperii ilegale a cursului sarcinii în condiții de ilegalitate;

- victima are mereu un rol activ în declanșarea actului criminal în calitatea sa de instigator conștient al infracțiunii, manifestat prin inițiativa de întrerupere a sarcinii.

Plecând de la aceste rațiuni, de loc neglijabile, criminologul rus A. Șur menționează că în cazul avortului criminal nu există o daună clară și directă cauzată de către o persoană altelea. Dimpotrivă, acțiunea infracțională constă din oferirea de către o persoană celeilalte a ceva foarte mult dorit de către ultima [7, p.267-268].

Același autor mai arată că în fața instanțelor de judecată ajung numai acele cauze penale în care femeia decedează sau este internată în instituții spitalicești din cauza complicațiilor. Femeile nu se consideră infractori, chiar dacă legea penală a unor state le cercetează în această calitate. Vizita la medic pentru aceste femei este înjositoare, îndeosebi din necesitatea ascunderii sarcinii. Aceste femei nu doar că își manifestă consimțământul ca sarcina să le fie întreruptă, ele rămân recunoscătoare medicilor, care le-au întrerupt sarcina în asemenea condiții [7, p.276-277].

Cercetarea cazurilor de întrerupere a sarcinilor în condiții de ilegalitate au arătat că practic toate infracțiunile de acest gen se comit la inițiativa directă a victimelor. În cazuri de excepție fapta poate fi declanșată la inițiativa rudelor apropiate ale acesteia.

Potrivit investigațiilor întreprin-

se de autorul L. Lazanovici, limita de vârstă a victimelor avorturilor criminale este creionată după cum urmează: până la 15 ani – 4,2%; 15-18 ani – 16,3%; 19-25 ani – 34%; 26-30 ani – 25,5%; 31 ani și mai mult – 20% [8, p.158].

Studiind semnele victimelor avorturilor criminale din R. Moldova în funcție de vârstă, putem constata că în 44% victimele au vârsta de până la 18 ani, iar 56% vârsta de după 18 ani.

Punând în aplicare un alt criteriu, precum ar fi nivelul de educație al victimelor avorturilor criminale înregistrate în R. Moldova, putem constata că acesta nu este unul înalt și se înfățișează după cum urmează: victimele cu studii superioare și superioare nefinisate constituie 7,7%; cu studii medii – 30,8%; cu studii medii incomplete – 46,1%; cu studii primare – 14,4%.

Coeficientul înalt al victimelor fără studii superioare reprezintă o circumstanță deosebit de importantă pentru prezentul studiu. Acest lucru denotă faptul că victimele, din lipsa de informare și din necunoștința de cauză, nu au abilitatea de a alege o altă variantă de a se izbăvi de sarcina nedorită, preferând calea întreruperii ilegale a sarcinii. Neputința de a estima urmările posibile ce pot fi provocate manoperele abortive ilegale, este legată de nivelul de educație și cultural scăzut al femeii.

Aceasta însă nu înseamnă că toate femeile cu un orizont îngust de cunoaștere, un nivel educațional și cultural scăzut, nu înțeleg pericolul la care se expun prin recurgerea la manopere abortive realizate de către persoane necalificate, cu atât mai mult atunci când asemenea manopere se realizează în afara instituțiilor medicale nespecializate. În aceste cazuri, motivele comportării victimelor trebuie de căutat în alte circumstanțe, care pot fi diferite – caracteristicile personale, situația de viață nefavorabilă.

În acest sens este relevantă opi-

nia autorului S. Lobov, potrivit căruia pentru majoritatea victimelor avortului ilegal sunt specifice următoarele caracteristici: amoralitatea, dezmaț sexual, înclinare către relații intime ocazionale, analfabetism medical, cunoașterea scăzută a drepturilor, nedorința de a înțelege că prin acțiunile sale pune în pericol pe cei ce provoacă avortul ilegal. Aproape pentru toate victimele este caracteristic lipsa spiritului de critică [4, p.125].

Autorul rus L. Lazanovici conchide că printre victime femeile căsătorite constituie 45,2%, inclusiv cu copii – 26,1%; singurate – 54,8%, inclusiv cu copii – 4,2%. Din numărul total dintre femeile care recurg la manopere abortive, 45,2% au rămas însărcinate în urma relațiilor sexuale ocazionale, inclusiv femei căsătorite ce au dat dovadă de infidelitate – 1,4% [8, p.159].

Aceste date denotă faptul că printre cele mai răspândite motive de comitere a avortului ilegal îl constituie necesitatea de a ascunde sarcina, rușinea că femeia nu-și dorește un copil și îi suprimă viața chiar până la naștere. Desigur că acestea nu sunt unicele motive ce impun femeia de a merge la un asemenea risc pentru viața și sănătatea sa. Sunt și alte motive care trebuie de luat în considerație la caracterizarea conceptului (condițiile de trai grele, asigurarea materială rea și altele).

Unul dintre motivele de bază ce determină o femeie de a se adresa la o persoană ce practică provocarea avorturilor ilegale îl constituie frica de a se afla despre sarcină. Victima se teme că despre sarcină va afla soțul, părinții, cunoscuții, colegii de serviciu. Mai des acest motiv persistă în cazul relațiilor sexuale ocazionale sau în cazul infidelității.

Autorul rus S. Mihailincenko precizează că pentru 16,4% din victime motivul avortării ilegale este adresarea prea târzie la medic

și imposibilitatea de a ajunge imediat la spital. Pentru 1,3% din victime motivul a fost riscul de a pierde lucrul sau alte avantaje.

Deseori adresarea la o persoană care provoacă avorturi ilegale se explică prin teama de a simți sau resimți durerea fizică provocată de intervenții chirurgicale de întrerupere a sarcinii în condiții de spitalizare. La unele victime această frică este rezultatul propriei experiențe, iar la altele – din experiența trăită de persoane apropiate [9, p.87].

Un alt motiv ce duce la avort ilegal este teama de primi un refuz de întrerupere a sarcinii de către medic fie din cauza termenului avansat al sarcinii, fie din cauza prezenței unor contraindicații medicinale.

Marea majoritate a victimelor nu se adresează la spital din cauza ignoranței medicale. În așa fel, motivele principale care au impus femeile la avort ilegal, ignorând operațiile în condiții de spital sunt diferite: condiții de viață grele ce le-au determinat să facă această alegere, trăsăturile de comportament și personalitate negativă. Aceste femei recur numai la avort ilegal, ce prezintă una dintre pozițiile lor de viață. Pe de o parte este prezentă necesitatea de a ascunde urmările vieții sexuale ocazionale, pe de alta parte – manifestarea sistematică a ignoranței medicale.

Sunt atestate multiple femei care pentru a-și întrerupe sarcina recidivează în apelarea la persoane necalificate. Astfel, 8,2% dintre victime au recurs la avort ilegal de trei ori, 12,3% – de două ori și 20,5% dintre victime s-au expus la astfel de operație de mai multe ori. Pe unele din ele nu le-a oprit nici faptul că cunoșteau cu certitudine că în rezultatul provocării avorturilor în afara instituțiilor medicale li se pot cauza anumite complicații de sănătate. Dintre totalul de 35,6% de victime care au ajuns la spital după avort ilegal, 6,8% s-au

expus avortului ilegal de mai multe ori [8, p.161].

Victima manifestă un interes activ în căutarea și în convingerea unei persoane care ar fi aptă de a provoca un avort în afara instituțiilor medicale. Prin urmare are loc provocarea infractorului de către victimă, chiar cu riscul ca ultimul să-i cauzeze primei o daună sănătății.

Urmează a fi delimitate două metode prin care potențialul infractor este căutat și convins de către victimă. Prima metodă – acționarea directă, a doua metodă – prin intermediar. Deoarece este vorba de provocare la comiterea infracțiunii, este important de estimat obiectiv intensitatea acțiunilor de convingere și efectele ei.

De cele mai multe ori victima sau persoana care acționează în interesele ei, nu face eforturi deosebite pentru a convinge infractorul să-i întrerupă sarcina. Astfel de situații sunt prezente atunci când infractorul a mai provocat anterior avorturi ilegale altor persoane, a primit recompense bănești sau urmărește un anumit interes în comiterea acestei infracțiuni. Nu este exclus ca făptuitorul să acționeze din milă sau din alte sentimente resimțite față de femeia care s-a pomenit în primejdie sau față de persoanele care intervin pentru ea. Comportarea victimei este evidentă în toate cazurile, însă aspectul negativ al comportării ei se conturează în acel caz, când infractorul pentru prima dată este convins să comită o astfel de infracțiune.

De multe ori victimele, după intervențiile suportate îl recomandă pe infractor altor femei care se află în situații similare. În asemenea situații s-au aflat circa 17,9% dintre victime care, la rândul lor, l-au recomandat pe făptuitor altor femei solicitante de a li se întrerupe sarcina [9, p.86].

Approape toate victimele avortului ilegal nu se consideră victime, iar pe persoana care le-a provocat

întreruperea sarcinii, chiar dacă a și survenit o daună sănătății – infractor. Atitudinea pozitivă a victimei față de infracțiune rezultă și din faptul că aceasta apare nu numai în calitate de instigator, dar, și de multe ori, în calitate de complice, procurând instrumente necesare pentru provocarea avortului și preparate medicale. Sunt cazuri în care victimele au acordat și încăperi pentru efectuarea operației de întrerupere a sarcinii.

În concluzie, se poate menționa că în toate cazurile de provocare ilegală a avortului, comportarea activă a victimei este un component criminologic necesar, dar și distinctiv de alte modele infracționale. Gradul de influență poate fi diferit: de la rugămintele intense până la o simplă aluzie, de la apelul la sentimentul de milă până la oferirea directă de bani. În orice caz, aceasta este o condiție premisă fără de care infracțiunea de provocare ilegală a avortului nu ar fi fost comisă.

Referințe bibliografice

1. Bejan O. Dictionar de criminologie. Chișinău: Ed. Ericon SRL, 2009, 129 p.
2. Gladchii Gh. Victimologie, Chișinău, Ed. Tipogr. Acad. „Ștefan cel Mare” a MAI, 2013, 294 p.
3. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. Санкт-Петербург: Ed: Питер, 2002. 305 с.
4. Лобов С. А. Криминальная виктимология: Лекция / Под ред. Г. М. Меретукова. – Краснодар: КЮИ МВД России, 1998, 232 с.
5. Рыбальская В. Я., О виктимологическом направлении профилактики преступности несовершеннолетних // Виктимология и профилактика преступлений, Иркутск: ИГУ, 1979. 189 с.
6. Чечель Г.И. Уголовно-правовые и криминалогические проблемы борьбы с преступлениями против личности: Автореферат ... дис. док. юрид. наук. - Саратов, 1995, 206 с.

7. Шур Э. М. Наше преступное общество. – Москва: Ed: Прогресс, 1977, 326 с.

8. Лазанович Л.А. Незаконное производство аборта: уголовно-правовой и криминологический анализ: Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ставрополь, 2004, 189 с.

9. Михайличенко С.И. Предупреждение незаконного производства аборта: уголовно-правовой и криминологический аспекты: Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2013, 154 с.

Alexandru CICALA,
doctorand, Academia
„Ștefan cel Mare” a MAI
alexandru_cicala@mail.ru
tel. 078307773

Alexandru CICALA,
PhD., student, Academy
“Ștefan cel Mare” of MAI
alexandru_cicala@mail.ru
tel. 078307773

CZU 343.326

TERORISMUL INTERNAȚIONAL – FACTOR DE RISC ÎN ADRESA SECURITĂȚII NAȚIONALE

Igor SOROCEANU,

student al anului IV, Facultatea de DREPT, Academia „Ștefan cel Mare”
a MAI al RM

REZUMAT

Terorismul internațional nu este o gestație simplă, deoarece formele, etapele și metodele manifestărilor teroriste au cunoscut o perioadă de schimbări esențiale de-a lungul timpului. Unii cercetători ai contemporaneității, reiterează, că terorismul este o pregătire și o tentativă de a folosi violența în scopul provocării unui haos și a dezorganizării statale, aplicată printr-o represiune cu încălcarea drepturilor, libertăților fundamentale și intereselor legitime ale cetățeanului în scopul de a stabili în societate o stare de dezastru și insecuritate prin eliminarea progresului normal al vieții politice de sub influența oricăror legi existente într-un stat.

Cuvinte-cheie: răpire, acte de violență, grup organizat, lichidarea adversarului, lovitură de stat, evenimente periculoase, distrugerea edificiilor, tratate internaționale de aplanare a conflictelor, etc.

INTERNATIONAL TERRORISM - A RISK FACTOR FOR NATIONAL SECURITY

SUMMARY

International terrorism is not a simple gestation, because the forms, stages and methods of terrorist manifestations have experienced a period of essential change over time. Some scholars of modernity reiterate that terrorism is a preparation and an attempt to use violence, to provoke chaos and state disorganization, enforced by repression in violation of the citizen's rights, fundamental freedoms and legitimate interests in order to establish a state of disaster and insecurity in society by eliminating the normal progress of political life under the influence of any existing laws in a state.

Keywords: abduction, acts of violence, organized group, liquidation of the opponent, coup d'état, dangerous events, destruction of buildings, international conflict settlement treaties, etc.

*A gândi strategic înseamnă să
ai capacitatea de a gândi ceea
ce este de negândit.*

Herman Kahn

Introducere. La etapa actuală, nu există nicio persoană care să nu cunoască cel mai groaznic termen al societății, care lasă numeroase consecințe înspăimântătoare asupra fiecăruia dintre noi – *terorismul*, privit ca constituent de rang internațional. Conceptul de „terorism internațional” este unul ambiguu, reprezentat prin pericolul aplicării violenței organizate care atentează la ordinea

de drept, îndreptat împotriva unei puteri organizaționale sau structuri statale, având drept scop de a elimina un oponent politic sau de a obține unele avantaje și scopuri ilegale la nivel internațional pe calea înfricoșării unei populații prin acte de violență. Necătând la faptul că acest element distrugător își are rădăcinile din cele mai vechi timpuri, unde și-a pus bazele înființării și a cunoscut o